L. 293.

S.

KURENDA SZKOLNA

za Miesiąc Maj 1865 r.

№ 5.

L. 238.

S.

Dekretem W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 26. Marca b. r. do L. 6988 przeniesionym został na własną prośbę P. Karol Niemczyk nauczyciel szkoły głównéj izraelskiéj na Kazimierzu na takąż posadę przy szkole głównéj męskiéj katolickiéj u St. Barbary. Tym sposobem opróżnioną została posada nauczycielska przy szkole izraelskiéj głównéj na Kazimierzu, na którą się następujący konkurs obwieszcza:

Zahl 6988. **Kundmachung.**

Zur Besetzung einer an der Krakauer israelitischen deutschen Hauptschule in Erledigung gekommenen Lehrerstelle mit dem Gehalte von 367 fl. 50 kr. öst. W. wird der Concurs bis 15. Juni l. J. ausgeschrieben. Bewerber um diesen Posten haben ihre an das Komitèe der israelitischen Cultusgemeinde in Krakau zu richtenden, gehörig belegten Gesuche, binnen dieser Concursfrist durch ihr Amt, oder wenn sie bis nun noch in keiner Verwendung stehen, unmittelbar beim hiesigen bischöflichen Consistorium zu überreichen.

Von der k. k. Statthalterei-Commission.

Krakau am 26. März 1865.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 5. Kwietnia 1865.

L. 211.

S.

Na mocy reskryptu W. c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 14. Marca b. r. do L. 15231. podaje się niniejszém do wiadomości co następuje:

Nr. 145. **Ogłoszenie Konkursu**

celem obsadzenia jednego galicyjskiego miejsca funduszowego w c. k. Akademii Maryi Teresy w Wiédniu.

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa Stanu z dnia 17. Lutego b. r. Wydział krajowy ogłasza niniejszém Konkurs w celu obsadzenia jednego galicyjskiego miejsca funduszowego opróżnionego w c. k. Akademii Maryi Teresy w Wiédniu.

Kto więc życzy sobie umieścić w téj akademii syna lub swéj opiece poruczonego młodzieńca, winien wnieść podanie *do galicyjskiego Wydziału krajowego najdaléj do 15. Maja 1865.* z dołączeniem deklaracyi, że młodzieńcowi temu, gdy do pomienionéj Akademii przyjętym będzie, pierwsze oporządzenie sprawić i na uboczne wydatki corocznie po 157 złr. 50 kr. w. a. do kasy akademickiéj płacić obowiązuje się.

Do prośby należy dołączyć:

1.) metrykę chrztu młodzieńca należycie legalizowaną, okazującą, iż tenże 8-my rok życia skończył a 14 go nie przeszedł;
2.) świadectwo szkolne ostatnie w dowód, że według teraźniejszego urządzenia szkół przynajmniéj 3-cią normalną klasę z dobrym ukończył postępem, a jeśli prywatnie oddaje się naukom, także świadectwo obyczajów, przez miejscowego plebana wydane;
3.) świadectwo zdrowia i odbytéj naturalnéj lub szczepionéj ospy; nakoniec
4.) zaświadczenie o stanie majątku przez miejscowego plebana wydane, a przez c. k. Urząd obwodowy stwierdzone, w którém ma być wyrażone, ile aspirant ma rodzeństwa, jakotéż i ta okoliczność, iż proszący do ich przyzwoitego wychowania potrzebuje pomocy.

Spis rzeczy jakie wstępujący do akademii ze sobą przyniéść winien, można przejrzeć w archiwum Wydziału krajowego.

Wreszcie zwraca się uwagę kompetentów na ogłoszenie c. k. Ministerstwa Stanu z dnia 16. Czerwca 1864., wedle którego podania wnoszone do c. k. Ministerstwa Stanu w drodze innéj, aniżeli konkursem wskazanéj, równie jak prośby bez wyrażenia pewnego opróżnionego miejsca, zostaną zwrócone bez żadnego skutku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwą Krakowskiego. We Lwowie dnia 8. Marca 1865.

Skarzyński.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.
Kraków dnia 23. Marca 1865.

L. 230

S.

Odezwą z dnia 19. Stycznia r. z. L. 50 wezwał Konsystorz Szanowne Duchowieństwo i PP. Nauczycieli Dyecezyi tutejszéj do zbierania materyałów na ułożenie historyi szkół poszczególnych. Gdy od dnia daty rzeczonéj Odezwy rok cały z okładem upłynął, wzywa się wszystkich tąż Odezwą powołanych o nadesłanie właściwemi drogami zebranych o każdéj szkole wiadomości.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.
Kraków dnia 27. Marca 1865.

L. 265

S.

W. P. Justyna Maliszewska otrzymała dekretem W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 15. Kwietnia b. r. L. 9428 znowu upoważnienie na otwarcie w Krakowie naukowo-wychowawczego zakładu żeńskiego, jaki w r. 1862 zwinęła była.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.
Kraków dnia 27. Kwietnia 1865.

L. 180.

S.

Z uwagi, że wielu nauczycieli nie zna wcale, a wielu znowu nie zna dostatecznie przepisów szkoły dotyczących, ogłasza Konsystorz drukiem co ważniejsze rozporządzenia do tego przedmiotu się ściągające. Kurenda szkolna rozporządzenia te w sobie mieszcząca stanie się z czasem drogocenną skarbnicą dając wymowne świadectwo o troskliwości Wysokich Władz Szkolnych tak duchownych jak świeckich około podniesienia oświaty ludowéj. Podawszy już niektóre z tych rozporządzeń w kurendzie szkolnéj z ostatnich dwóch lat, rozpoczyna Konsystorz przedruk tych, które nieco dawniéj wydane, nie tkwią może tak świeżo w pamięci nauczycieli, lecz przeto nie straciły właściwego sobie znaczenia.

Rozporządzenie b. c. k. Rządu Krajowego Krakowskiego z dnia 19. Czerwca 1855 do L. 16148, w przekładzie polskim:

Skutkiem wielkiéj nieostrożności a czasem też i złości wielu ludzi może się nierzadko zdarzyć smutny wypadek, że dom szkolny pożarem nawiedzony idzie w perzynę. W takim razie strony do odbudowania szkoły konkurujące często całe lata odbudowanie to przewłóczą, mając na względzie wielkie wydatki z odbudowaniem szkoły połączone a tymczasem nauczanie nie mało na tem cierpi. Przeciw temu możliwemu złemu jest pojedynczy a tani środek zaradczy, mianowicie zabezpieczenie (assekuracya) od ognia. Wzywa się więc c. k. władzę obwodową do działania za pomocą zwierzchności miejscowych w tym kierunku, aby budynki szkolne, gdzie to jeszcze dotąd nie nastąpiło zabezpieczone zostały od ognia przez gminy konkurujące do budowania tychże budynków, — na co też i przy budowaniu nowych szkół uwagę zwracać należy.

Z końcem każdego roku zawiadomionym być ma c. k. Rząd Krajowy, które domy Szkolne wśród roku upłynionego zostały zabezpieczone.

D. U. S.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak.

Kraków dnia 6. Marca 1865.

L. 181.

S.

Kommunikuje się do wiadomości w przekładzie polskim reskrypt b. c. k. Rządu Krajowego Krakowskiego z dnia 29. Listopada 1856 do L. 33259.

Ponieważ szkoły trywialne po największéj części z funduszów gmin wyposażenie biorą i przeto zakładami gminnnemi są, zarządza c. k. Rząd Krajowy z przyczyny specyalnego wypadku, aby w szkołach trywialnych ani na pieczęci urzędowéj ani na godle nie był wyobrażany orzeł cesarski. Na jednem i drugiem ma być jeno napis: „szkoła trywialna w N. N".

Wzywa się równocześnie Właściwe Konsystorze (względnie tutejszy Nadzór Szkół ludowych) aby nauczycieli szkół trywialnych o tem zawiadomiły i do należytego przestrzegania niniejszege rozporządzenia ich skłoniły. Podwładne Urzędy powiatowe mają być o tem zawiadomione i do czuwania nad wypełnieniem rozporządzenia powołane.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak. D. U. S.

Kraków dnia 7. Marca 1865.

L. 182.

S.

Pytanie, ażali nauczycielom Szkół ludowych głównych przysłuża przywilej noszenia sukni galowéj urzędowéj czyli uniformu, roztrzygło b. wysokie c. k. ministerstwo Oświecenia Reskryptem z dnia 24. Listopada 1851. do L. 11601 na korzyść nauczycieli, wychodząc z §. 63. politycznych ustaw szkolnych, według którego wszystkim przy szkołach ludowych umieszczonym nauczycielom dozwolone jest noszenie uniformu zastósowanego do klasy dyet.

Rozporządzenie to tyczące się według Reskryptu c. k. Władzy Szkolnéj Krajowéj (Landesschulbehörde) Lwowskiéj z dnia 8. Grudnia 1851. do L. 4504 osobliwie nauczycieli szkół głównych, przywołuje Konsystorz do pamięci.

Z Konsystorza Jlngo Dyec. Krak.

Kraków dnia 7. Marca 1865.

Ciąg dalszy do L. 48/s.

§. 20.

Przy udzielaniu nauki robót ręcznych nie tyle się starać potrzeba o wykonywanie robót sztucznych i wytwornych, lecz raczéj o to, aby kandydatki i same umiały biegle wykonywać zwyczajne, w domu niezbędnie potrzebne niewieście roboty, jako to: dzianie, szew, naprawki, dzierganie, haft biały i kolorowy, przykrawanie bielizny i t. p. i aby dziewczęta szkolne tychże robót uczyć umiały.—Nauka muzyki, śpiewu i obcych języków zostawia się prywatnéj pilności.

§. 21.

Żeby kandydatki nawykły do wywierania wpływu na przyszłe swoje uczennice podczas nauczania robót w poprzedzającym §. wymienionych a do pilności, porządku i schludności je zaprawiały, tudzież żeby miały przegląd robót przez jedną i tę samą uczennicę wykonanych, powinno się od nich wymagać, aby utrzymywały spis własnych swoich robót, w którym zapisany być winien:

a) przedmiot robiony; b) dzień rozpoczęcia; c) dzień ukończenia roboty; d) ocenienie jakości wyrobu.

§. 22.

Oprócz właściwych godzin naukowych (§. 25.) należy kandydatkom od czasu do czasu zadawać ćwiczenia domowe, do których thema lub w szkole się dyktuje, lub się go do wyboru kandydatkom pozostawia. Wypracowania na piśmie oddane mają być starannie poprawione lub tak ustnie omówione, aby całe to zajęcie pożytek kandydatkom przyniosło.

E. *Praktyczne kształcenie kandydatek.*

§. 23.

Krom nauk, które kandydatki pobierają w godzinach osobnych ku temu przeznaczonych, (§. 11—20.) powinny jeszcze nabywać więcéj teoretycznego i praktycznego wykształcenia.

a.) przez *zwiedzanie klas.* Bywając bowiem według pewnego oznaczonego porządku (§. 25.) na godzinach wykładowych i to po różnych klasach szkoły panieńskiéj, poznają tok nauczania; metodę, według któréj przedmioty naukowe się udzielają i sposób, jakiego czyto nauczyciel, czy nauczycielka używa na podtrzymywanie uwagi i karności pomiędzy uczennicami.

b.) przez *odbywanie ustnych wykładów* pod okiem nauczyciela lub nauczycielki. Przez próby tego rodzaju nabywają kandydatki potrzebnéj śmiałości, pewności i wprawy w wykładzie.

§. 24.

Korzystną będzie rzeczą, żeby kandydatki utrzymywały książeczki do zapisywania notatek z wykładów słyszanych, z spostrzeżeń w szkole uczynionych i z książek do czytania im przydzielonych. W razie potrzeby mają być do tego zniewalane.

F. *Plan nauk i rozkład godzin.*

§. 25.

Dla każdego kursu pedagogicznego żeńskiego potrzebny jest plan nauk czyli wykaz godzin postanowionych tygodniowo na naukę i ćwiczenia, tudzież na zwiedzenia klas. Układając taki plan, potrzeba mieć wzgląd na długość czasu naukowego na kursie, na podział roku szkolnego i na szególne stosunki téj szkoły żeńskiéj, z którą kurs pedagogiczny jest połączony. Plan pomieniony ocenia i zatwierdza rząd krajowy w porozumieniu z Ordynaryatem biskupim i czuwa nad ścisłem przestrzeganiem jego. Układając taki plan, wypada szczególniéj wystarczającą liczbę godzin na wykład tych gałęzi nauki oznaczyć, w których się przez częste ćwiczenie należytéj wprawy nabywa, albo w których kandydatki osobliwéj pomocy potrzebują.

W ogólności trzeba mieć na oku cel w §. 3. wytknięty i nauki tak rozłożyć, aby cel ten niewątpliwie mógł być osiągnięty.

G. *Religijne i moralne kształcenie.*

§. 26.

Z osobliwą troskliwością starać się trzeba o religijne i moralne wykształcenie kandydatek na kurs pedagogiczny uczęszczających. W tym celu należy zarządzić, aby

a) w publicznych nabożeństwach udział brały, a do św. Sakramentów przystępowały;

b) należy im nakreślić w ogólnych przynajmniéj zarysach pewien porządek codziennych zatrudnień;

c) zniewalać kandydatki słowy i przykładem do religijności, do obyczajności, do zgodliwości, do zamiłowania porządku i do ścisłego wypełniania swoich obowiązków, a umacniać w nich uczucia miłości ojczyzny i przychylności ku monarsze (§. 14.).

d) mieć baczność osobliwą, aby kandydatki mieszkały w domach katolickich i u rodzin znanych z uczciwości, jeśli umieszczenie ich w klasztorze żeńskim w miejscu istniejącym nie jest możliwem;

e) nakoniec, żeby unikały wszystkich miejsc, których odwiedzanie nie przystoi zacnym i przyzwoitym niewiastom i stroniły od towarzystwa, narażającego ich obyczaje na zepsowanie.

Wrazie uzasadnionego podejrzenia, że któraś z kandydatek warunkom co dopiéro wyszczególnionym, osobliwie zaś warunkowi pod pozycyą *e*) położonemu, nie odpowiada, a przestrogi i upomnienia udaremnia, następuje niezwłoczne wydalenie jéj z kursu pedagogicznego.

Uwaga. Kandydatek niekatoliczek, które tylko wyjątkowo (§. 6. uwaga) na kurs pedagogiczny katolicki uczęszczają, nie dotyka przepis pod *a*) wymieniony; jednakże i takie kandydatki mają obowiązek wylegitymowania się przed dyrekcyą Zakładu pedagogicznego, że powinnościom publicznego wyznania swéj wiary, o ile tego miejscowe stósunki dozwalają, zadość czynią.

Dalszy ciąg nastąpi.

ANTONI
Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. Paweł Russek.
Kanclerz.

Czcionkami Karola Budweisera w Krakowie.